

Fremtiden er det deres Sag og ogsaa deres Ansvar, hvad der sker. Jeg siger ikke dette for at rette Bebrejdelse mod de Herrer, der have ført Politik i 1880erne og 90erne. Det er slet ikke derfor, jeg siger det, men jeg peger kun paa det som en Kendsgerning. Det er jo en Kendsgerning, at mange i vort Land, Tusinder, have følt det, som om der i forrige Tider var udøvet en Voldshandling imod dem, og da er det den eneste Vej, som jeg nævnede før, til at komme bort fra denne Følelse, klart og utvetydigt at afgøre Sagen saaledes, at i Fremtiden lægge vi det i Vælgernes Haand, hvad der skal ske. Det er det, der sker ved disse Afstemninger.

Jeg skal ikke her komme ind paa den saglige Side af Sagen, den har jo ikke været saa meget fremme her i Salen som den politiske, og derfor tror jeg, at det i Fremtiden vil hedde, at i 1909 vedtog den danske Rigsdag at lægge hele denne Sag for Fremtiden til Afgørelse af Vælgerbefolkningen, i den almindelige Vælgerbefolkningens Haand. Det er der Risiko ved, siger man, og det er der selvfølgelig altid Risiko ved, men det er den samme Risiko, som er ved hele det konstitutionelle System, ved den parlamentariske Forfatning. Den Risiko ere vi alle enige om at løbe. Der kan ikke regeres hverken i dette Land eller i andre parlamentariske Lande paa anden Maade, naar man skal være sikker paa, at alt gaar vel, og at der er en almindelig Tryghedsfølelse i Folket. Der vil komme Kamp om denne Sag som om alle andre Sager, men disse Kampe ville ikke faa den oprivende Karakter, som ellers kunde befrygtes, naar Befolkningen har den sikre Vished for, at hvad den bestemmer, sker, naar enhver Vælger kan sige til sig selv: Hvad du er med til at bestemme, bærer du ogsaa Ansvaret for. Jeg vilde gerne, at man havde Øjet fæstet paa dette. Forholdet er slet ikke det, at her staa der en enkelt Mand, der søger at paaoktrojere Landstinget en Mening. Naar jeg er gaaet til som Minister at være med til at gennemføre denne Sag, er jeg gaaet dertil for at faa Sagen ført igennem, og fordi det er min fulde Overbevisning, at paa anden Maade end her foreslaaet lader den Sag sig overhovedet ikke føre igennem. Det er den eneste Vej ud af det Uføre, vi have siddet i i en Menneskealder. Det har ogsaa interesseret mig, at i Virkeligheden har ingen paavist andre Veje. Jeg tror ikke, at noget Ord her er hørt med større Interesse og Agt-

paagivenhed end det Ord, der blev sagt af det ærede 2det Medlem for 10de Kreds (Frijs), da han til sidst meget alvorlig spurgte det ærede 7de kongevalgte Medlem (Estrup) om, hvilken Vej han da havde at vise, naar denne Sag var slaaet ned, som det ærede Medlem jo ønsker den skal. Jeg har siddet og ventet paa Svaret paa dette alvorlige Spørgsmaal, men der er intet Svar kommet. Jeg tvivler meget om, at det ærede Medlem eller nogen af de andre Herrer, der stemme imod, kunne anvise nogen anden farbar Vej. Her er en Vej, og den er ogsaa farbar. Gaa vi den, faa vi efterhaanden skabt et Forsvar, som bringer Landet i Stand til at opfylde de Forpligtelser, som en neutral Stat har. Og vi skabe en Ordning, der gør det muligt for Folket fremtidig at votere med samme Alvor i denne Sag som i andre Sager, da det ved, at der bliver taget Hensyn til, hvad det stemmer for.

Jeg takker enhver, der vil stemme for at faa Sagen ført igennem og vil medvirke til at faa den ført igennem nu. Det er min Overbevisning, at naar en kort Tid er gaaet, og de bitre Følelser, der beherske mange nu og have behersket dem i den sidste Tid og maaske ville beherske dem i den nærmest kommende Tid, svinde noget, vil der komme et mere klart Syn paa Forholdene. Man vil se, at det Skridt, der her er gjort, er et godt Skridt, et Skridt, der bærer Fremtiden i sig for vort Land og vort Folk.

Estrup: Det ærede 2det Medlem for 10de Kreds (Frijs) rettede et Spørgsmaal til mig i Slutningen af sine Udtalelser. Da jeg nylig er bleven mindet om, at jeg endnu ikke har svaret paa det, vil jeg gerne besvare det. Han spurgte mig, hvad jeg vilde raade til, dersom dette Forslag blev forkastet. Det skulde jeg villig sige, dersom jeg endnu havde Kræfter til selv at kunne arbejde i denne Sag, men nu maa jeg indskrænke mig til at svare det ærede Medlem det, at naar han følte sig tvungen til her at vise en Resignation, som han var meget ked af, at han nu skulde tage den Bestemmelse at vise, vil jeg sige til det ærede Medlem, at det forekommer mig, at denne Nød-tvang til enten mod sin Overbevisning at skulle følge med eller modsætte sig, kan egentlig først siges at være til Stede paa Sagens sidste Trin, og det er ikke her. Der er endnu ikke forsøgt en Forhandling mellem Folketing og Lands-